

Un număr vechi 1 leu

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-a-vis de Palatul Justiției

SUMAR:

Cazul soldatului Ispășoiu, de d-l Vespasian Erbiceanu.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția II și Comisiunea de apel a jud. Vâlcea: Ad-ția financiară de Vâlcea cu C. Vlădescu, (fiscal).

Tribunalul Iași, secția III: D. Scortescu cu Moșt, def. D-r T. Filipescu și alții (contestație la tabloă), cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ:

Trib. civil din Montmedy și Curtea de apel din Nancy: Dacă un surdo-mul care nu știe carte poate să testeze în formă autentică.

CAZUL SOLDATULUI ISPAȘOIU

Ziarele de astăzi ne aduc știrea despre condamnarea la munca silnică pe viață a soldatului Petre Ispășoiu, din batalionul I Vânători, acuzat de dubla crimă de omor comisă, în casarma orașului Craiova, asupra căpitanului Savu Georgescu și sergentului adjutant Țeculescu, în dimineața zilei de 17 Iulie a. c.

Procesul acestei crime, care a emoționat atât de adânc opiniunea publică, a fost judecat de către Consiliul de rezboi, compus din colonelul Fotino, ca președinte, maiorii Dianu, Iancovescu și căpitanii Gheorghiu și Graur, ca membrii. Acuzarea a fost făcută de comisarul regal, căpitan Vasilescu, iar apărarea a fost reprezentată prin locotenent Părăianu și sub-locotenent Vulovici, numiți din oficiu, precum și de avocații V. Antonescu și Ilie Popescu, numiți de către soldatul Ispășoiu.

Din palidele dări de seamă ce am putut găsi în ziare asupra peripețiilor acestui proces, am constatat, că în cursul desbaterilor lui s'a produs oare cari incidente, cari de sigur nu pot fi lăsate nebagate în seamă.

E vorba de incidentul propus de avocații Antonescu și Popescu, cari au cerut să se institue o comisiune medicală spre a cerceta starea mentală a acuzatului, de oare ce, din împrejurările excepționale în cari s'a petrecut crima, rezultă că acesta, în momentul făptuirii ei, nu s'ar fi bu-

curat de întregimea facultăților sale, și deci n'ar fi răspunzător penalicește. Cu toată «impresia adâncă» ce a produs incidentul asupra publicului asistent, cu toate argumentările propuse de apărare în sprijinul său, Consiliul de rezboi «după o deliberare de câte-va minute», respinge cu unanimitate de voturi cererea de a se face expertisa medico-legală.

După respingerea incidentului, avocații acuzatului, protestând, se retrag din sala ședinței.

Nu cunoaștem motivele de fapt și de drept, cari au determinat pe onoratul Consiliu de rezboi de a respinge cererea avocaților apărării, și nici nu voim să anticipăm ceva asupra lor. Un lucru însă este de netăgăduit, anume că odată ce Tribunalul militar a pronunțat verdictul afirmativ asupra acuzatului, evident că a trebuit implicit să recunoască că dânsul este în stare psiho-fizică perfect normală și deci că e responsabil penalicește de faptul ce i se impută. Dacă este așa, atunci ne întrebăm: cum se împacă aprecierea Consiliului de rezboi cu situația de fapt pe deplin stabilită, în care s'a săvârșit crima, și cu însuși constatările făcute în această privință de către acuzare? Atât comisarul regal, cât și apărarea de comun acord recunosc: 1) că crima s'a petrecut în niște împrejurări cu totul neașteptate, enigmatice chiar, întru cât nu găsim mobilul îndeajuns de puternic și serios, care ar fi putut să împingă pe un om în stare psiho-fizică normală la un fapt atât de sanguinar și monstruos, 2) că acuzatul avea o natură «perversă», impulsivă și «cu aplicări constante către criminalitate», 3) că era de un caracter «irascibil și insubordonat», 4) că avea antecedente rele și că «părinții și rudele sale suferise de asemenea condamnări pentru delict și crime».

Acestea fiind punctele de fapt esențiale, pe care ori-ce instanță judecătorească trebuia să le aibă în vedere la aprecierea responsabilității soldatului Ispășoiu, nu suntem oare în drept să bănuim că ne găsim în fața unei naturi morbide, anor-

male, că avem a face cu un caz patologic, și în acelaș timp să afirmăm că Consiliul de rezboiū a violat drepturile apărării, respingând cererea de a se face examenul medico-legal?

Noi inclinăm a crede afirmativa, și pentru a dovedi părerea noastră, vom invoca ultimele date stabilite de știință în materie de psihologie criminală, pe cât ne vor permite cadrele acestui scurt articol.

În anul 1884, prima zi a paștelor, se întâmplă în Italia o crimă în condițiuni aproape identice. Soldatul *Misdea*, originar din Calabria, din cauza unei certe neînsemnate ce avusese cu tovarășii săi de arme, la un moment dat, pe când nimeni nu se aștepta, apucă arma în mâini și descarcă asupra acestora 52 focuri, ucizind 7 și rănind 13 din ei (1). Faptul a produs o impresie atât de adâncă, a preocupat atât de mult presa, în cât Tribunalul militar a găsit cu cale să recurgă la luminile oamenilor specialiști, pentru a examina pe acuzat și a-și da avizul asupra stărei sale mentale. Medici experți au fost numiți cei doi mari corifei ai psihiatriei moderne, savanții C. Lombroso și Bianchi.

Cu această ocaziune Lombroso și Bianchi, în colaborațiune cu alți trei savanți: Morselli, Tonini și Frigerio, întreprind o serie întreaga de cercetări științifice de o importanță capitală, a căror rezultat a fost că, pe lângă cei doi factori ai criminalității cunoscuți până atunci (atavismul și nebunia morală), șeful școlii pozitiviste penale mai descopere un al treilea factor, mult mai esențial, anume *epilepsia*, manifestată sub forma specifică a epilepsiei ascunse sau latente (*epilessia larvata*).

Resultatul cercetărilor sale le găsim expuse în opera sa specială «*Misdea e la nuova scuola penale*», și în o serie de studii publicate în revista «*Archivio di Psichiatria*» pe anul 1885 (2).

Lombroso consideră pe *Misdea* ca tipul criminalului epileptic, constatând în acelaș timp la el toate anomaliile psiho-fizice, cari caracterizează

(1) Dacă victimele soldatul P. Ispășoiu sunt numai în număr de două, aceasta se datorește numai împrejurării că în acel moment fatal n'a întâlnit în calea sa de cât pe căpitanul Georgescu și pe sergentul Țeculescu. Dacă s'ar fi găsit acolo și alte persoane, atunci de sigur n'ar fi stat nici un moment la îndoială, de a trage cu arma și în ele. Dovadă avem depoziția sublocotenentului Filimon, care afirmă că acuzatul întinsese și asupra lui arma, ast-fel că dacă în acel moment nu se retrăgea imediat din fața criminalului, de sigur că era și el culcat la pământ.

(2) Veđi «*Identita dell'epilessia colla pazzia morale e delinquenza congenita*»; «*Epilessia larvata pazzia morale*»; «*Nuovi dati sull'identita dell'epilessia e folia morale*» (în *Archivio di Psichiatria*, vol. 6, fasciculele 1, 2 și 3 pe anul 1885). Toate aceste lucrări sunt sintetisate în vol. al II al cărței *L'Uomo delinquente*, apărut pentru prima oară abea în anul 1889.

criminalitatea înăscută și nebunia morală. După părerea sa, crima lui *Misdea* provine din cauza epilepsiei și ar constitui chiar o manifestare specială a acestei maladii. Cum însă până atunci *Misdea* nu avusese nici o dată accese de epilepsie acută, cu cunoscutele ei simptome clasice precum: convulsiuni, amețeli, delir, spasmuri etc. (aceasta s'a zis în timpul procesului și despre soldatul Ispășoiu), Lombroso afirmă că, afară de forma clasică a epilepsiei, există o varietate deosebită a acestei infirmități, numită *epilessia larvata*, care ar constitui forma specifică a *epilepsiei criminale* (varieta criminală), cu anumite caractere patologice, distincte de ale epilepsiei obișnuite.

Atât epilepsia obișnuită cât și epilepsia larvată sunt localizate în aceiași regiune a creierului; între ele însă există o deosebire radicală. Cea dintâi se manifestă prin mișcări convulsive și pierderea complectă a cunoștinței, cea din urmă însă constă din anumite turburări nervoase, cari determină în pacient o puternică pornire criminală (*accesso criminoso*), cu toate că *dânsul păstrează plenitudinea conștiinței sa'e*. Ori de câte ori, zice Lombroso, ne găsim în fața unui ucigaș, care a comis crima sa fără mobil extern serios, de sigur că avem a face cu o erupție epileptică, cu *un cas de manifestare a epilepsiei larvate*. Crima lui *Misdea* nu reprezintă alt-ceva de cât un adevărat acces epileptic (3).

În studiul său «*Identita dell'epilessia colla pazzia morale e delinquenza congenita*», autorul demonstrează că între epilepsie, criminalitatea înăscută și nebunia morală există o complectă analogie, mai mult încă, că aceste două din urmă (*delinquenza nata și folia morale*) nu sunt alt-ceva de cât *niște forme speciale ale epilepsiei, niște stări psihice epileptoide*. În epilepsie, zice el, găsim trăsătura caracteristică principală, care unește și confundă în aceiași origine comună pe criminalul înăscut și pe nebunul moral (4).

În raportul său prezentat primului congres internațional de antropologie criminală din Roma (1885), vedem deja că Lombroso susține cu convingere și cu o mare putere de argumentare tema identității fundamentale a criminalului înăscut și a nebunului moral cu epilepticul. Lucrările fiziologilor moderni, zice el, ne arată că fenomenologia epileptică nu e alt-ceva de cât consecința iritațiunii zonelor motrice și a învelișului cerebral, întocmai

(3) Cercetând arborele genealogic al familiei *Misdea*, Lombroso constată că mai toate rudele lui au fost criminali sau alcoolici. Tatăl său fusese bețiv, mama lui isterică, doi frați suferise condamnățiunii pentru furturi, un văr al său era maniac. Veđi *Misdea e la nuova scuola penale*, pag. 86—89.

(4) Veđi *Archivio di Psichiatria*, 1885, vol. VI, pag. 22—28.

după cum halucinația este rezultatul excitației centrilor sensoriali, iar pierderea conștiinței și impulsivitatea criminală sunt efectul descărcării centrilor psihici, superiori, localizați în loburile anterioare. Un acces epileptic nu e alt-ceva decât o descărcare repede și excesivă a substanței cerebrale cenușii, a cărei forță și energie, în loc să se desvolte în mod treptat, izbucnește de o dată din cauza stărei sale de «dystrophie». Excitarea unora și acelorași centri corticali poate da loc la diverse forme de epilepsie. Dacă de pildă descărcarea are loc în zona motrice (epileptogenă), avem forma convulsivă a epilepsiei; dacă iritațiunea și descărcarea se mărginesc în circumvoluțiunile frontale, vom avea impulsivitatea criminală; mai rău e când descărcarea se petrece în ambele regiuni de o dată. În fine, conchide autorul în raportul său, nu mai poate fi îndoială că criminalitatea înăscută și nebunia morală sunt niște adevărate variante ale epilepsiei; ele alcătuiesc niște *stări epileptoide* (5).

Concluziile șefului școlii italiene au găsit un puternic susținător în persoana lui Enrico Ferri, care, în memoriul său prezentat congresului, afirmă de asemenea că între epilepsie și criminalitatea înăscută există o identitate fundamentală de origine. După Ferri, această idee aruncă o mare lumină asupra studiilor făcute de el relative la ucigașii nebuni. *Toate cazurile criminale dubioase, în care e vorba de nebunia transitorie, de nebunia morală, de tendinți criminale, de răutate animalică (brutale malvagita), de delictete fără mobil, de ferocitate în executarea crimei, de tendinți instinctive sanguinare, etc., sunt pe deplin elucidate prin teoria epilepsiei larvate sau psihice* (6).

Identitatea epilepsiei cu nebunia morală și criminalitatea înăscută Lombroso o mai dovedește și prin faptul că toate caracterele anatomice și anomaliiile psihice ale epilepticilor ar avea o complectă analogie cu ale criminalilor înăscuți și nebunilor morali. Craniul epilepticului e asimetric; fața, părul, urechile, gura, dinții, prezintă aceleași particularități pe cari le întâlnim la criminali. Prezența gropiței occipitale medii, strabismul, mancinismul, obliterațiunea sensibilității se observă de asemenea și la epileptici. Creierul lor prezintă alterațiunile și anomaliiile semnalate la criminali. Epilepticii au maxilarul inferior și sinusurile frontale bine dezvoltate, și sunt înzestrați cu acea extraordinară agilitate și ușurință

în mișcări, cari alcătuiesc caracterele distinctive ale criminalilor (o asemenea agilitate soldatul Ispășoiu a dovedit-o credem cu prisosință, când de sub ochii santinelei s'a sustras, pentru a săvârși dubla crimă cu o repeziciune uimitoare). Nu mai puțin curioasă e asemănarea pe care Lombroso o constată între trăsăturile și expresiunea fisionomiei epilepticului cu a criminalului (7).

Dar dovada cea mai puternică a complectei identități dintre epilepsie, nebunia morală și criminalitatea înăscută, ne-o procură «psihometria».

Apucăturile și întreaga viață sufletească a epilepticilor nu se deosebește întru nimic de a criminalilor. Atât la unii cât și la alții se poate observa acea intermitență de energie, acel contrast isbitor ce ne oferă trândăvia alternată cu excese de activitate, caracterisată cele mai adese ori prin acțiuni foarte îndrăznețe și fantastice (cum de pildă ar fi prezentarea soldatului Ispășoiu înaintea regelui pentru a se plânge în contra superiorilor săi pentru lucruri cari nu prezintă de altminterlea o gravitate mare).

Accesele de violență și de furie epileptică, cum și alte turburări psihice, după Lombroso, nu sunt alt-ceva decât «crime abortate», adică un fel de descărcare cerebrală a instinctului criminal. Crima pur epileptică nu exclude posibilitatea circumstanțelor agravante a pândirei și a premeditărei (8).

Dacă ast-fel să prezintă în psihiatria modernă chestiunea epilepsiei larvate și a criminalului epileptic, atunci, în împrejurările neașteptate și enigmatice în care s'a comis monstruoasa crimă din cazarma Craiovei, și cunoscută fiind natura pornită spre criminalitate a soldatului Petre Ispășoiu, caracterul său irascibil și antecedentele 'i dubioase, nu am fost oare în drept să spunem la începutul acestui articol, că bănuim a ne afla în fața unui caz patologic, în fața unei manifestări a epilepsiei larvate, că e vorba de un adevărat acces epileptic?

Onoratul Consiliu de rezboi de cât să grăbea să pronunțe o sentință à la vapeur, recunscând implicit pe acuzat în stare psiho-fizică normală și declarându-l răspunzător de fapta sa, făcea mult mai prudent dacă în această privință recurgea în prealabil la luminile unor medici specialiști. Aceștia examinând pe acuzat după toate procedeele științifice și cu ajutorul aparatelor de precizie, ar fi putut de sigur să constate modul cum func-

(5) *Archives de l'Anthropologie criminelle et des sciences penales*, 1886, No. 2, din 15 Mars, pag. 154, în care e publicată o dare de samă amănunțită asupra congresului din Roma.

(6) Vezi D-r Dallemanne, *Théories de la Criminalité*, pagina 75—84; C. Lombroso, *L'Anthropologie criminelle et ses récents progrès*, 1890, pag. 85—89.

(7) Vezi *Identita dell'epilessia colla pazzia morale e delinquenza congenita*, în Archivio din Psichia ria, vol. VI, 1885, pag. 1—9. D-rul Severi, în studiul său *Il tatuaggio nei pazzi*, publicat în aceeași revistă (vol. VI, pag. 51), arată că printre epileptici a întâlnit și cazuri de tatuaj.

(8) Vezi Lombroso, *opera citată*, pag. 16 și urm.

ționează sistemul său nervos, să controleze aparatul său sensorial, să vadă care e gradul aproximativ de intensitate și energie al pornirilor sale subiective născute din îndemnul diferitelor excitațiuni, în ce mod să efectuează la el mișcarea nervoasă de la centru la periferie, cum să manifestă activitatea sa și reacțiunea de la subiect la obiect, ce rezultate ne dă analiza logică întreprinsă asupra operațiunilor sale intelectuale, ce anume anomalii și leziuni se constată în funcționarea proceselor sale fiziologice, cum se manifestă tendințele sale voliționale etc.

Nu mai avându-se la îndemână toate aceste date, s'ar fi putut conchide asupra chestiunii responsabilității acuzatului și dacă dânsul, în starea în care se află, este sau nu apt de a se impresiona în mod normal de suferințele ce i se inflig prin pedeapsă, dacă poate sau nu să reziste pornirilor sale delictuoase instinctive, și să-și determine voința și activitatea sa după motivele morale, care i se sugerează (trebuie să presupunem!) prin regimul penitenciar.

Onoratul Consiliu de rezboiu nu trebuia să uite că, față de recente progrese ale psihologiei experimentale și ale psihiatriei, chestiunea responsabilității sa și neresponsabilității acuzatului nu se mai poate concepe în sensul metafizic al Codului nostru penal. După noua știință a dreptului, pentru ca o persoană să poată fi declarată responsabilă, pentru ca faptele sale să i fie imputabile, trebuie neapărat ca dânsa să dispună de o constituție psiho-fizică medio-normală, și să se constate în același timp că dânsa poate să-și asimileze principiile sociale de dreptate și de bun simț, după care să se orienteze în viață.

Aplicarea pedepsei presupune că condamnatul simțește, ca și cei alți oameni, răul și suferința materială ce i se inflige. Când din contră el se află în stare anormală, când aparatul său sensorial e alterat, când sistemul său nervos e deranjat, când voința sa e pusă în mișcare sub impulsivitatea altor idei, nu i se poate imputa infracțiunea comisă, nu e responsabil penalicește, deci nu poate fi pedepsit.

Pe calea constrângerii corporale și a terorișării nu vom ajunge nici o dată să vindecăm un psihopat sau un imbecil; pentru îndreptarea unor asemenea indivizi trebuiesc întrebuintate mijloace terapeutice, medicale, nici de cum însă corecționale și pedagogice.

Vespasian Erbiceanu
Magistrat, Iași

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secțiunea II

Audiența de la 21 Martie 1903

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Ad-ția financiară de Vâlcea cu C. N. Vlădeșcu.

Contribuții directe.— Imposit funciar.— Baza acestui imposit.— Venitul suprafeței sa al subsolului.— (Art. 93-95 din legea minelor).

Din întreaga economie a legii impositului funciar reese că venitul care servă ca bază la așezarea acestui imposit, pentru bunurile imobiliare rurale, este venitul anual de suprafață, adică acea avuție care e rezultatul forței productive a pământului pe când venitul ce-și crează un proprietar prin exploatarea subsolului nu are nimic de comun cu venitul suprafeței, și această avuție de un caracter cu totul deosebit servă de bază la un alt imposit care e prevăzut de art. 93-95 din legea minelor.

Deciziunea 701/903. — Respins recursul făcut de Ad-ția financiară de Vâlcea contra deciziunii Comisiunii de apel a jud. Vâlcea cu No. 224/903 dată în procesul dintre fisc cu C. N. Vlădescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Zeuceanu din partea fiscoi în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Greceanu din partea intimatului C. N. Vlădescu în combateri; și

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I. •Violarea art. 1, 11 și 12 din legea impositului funciar.

•In adevăr prin sus citatele articole se specifică că în general toate proprietățile imobiliare urbane și rurale sunt supuse la darea după anume categorii fără a face excepțiune la impunere de cât pentru anume categorii de proprietăți și în anume casuri specificate în lege, în care excepțiuni însă nu intră și minele de lignit.

II. •Rea interpretare a art. 93 legea minelor.

•In adevăr, taxele speciale create prin legea specială a minelor, nu dă drept proprietarului minei a fi apărat de impositul funciar datorit de legea comună la tot ce reprezintă venitul unei proprietăți imobiliare; mina însăși aduce proprietarului venit fără a necesita cheltueli pentru ca solul să poată reproduce; deci statul este în drept a percepe taxe speciale prevăzute de legea minelor, cum și impositul funciar datorat de orice proprietar care pentru ca solul să-i producă un venit trebuie să-l cultive și să-l îmbunătățească.

Având în vedere deciziunea comisiunii de apel supusă recursului;

Considerând că din întreaga economie a legii impositului funciar reese că venitul care servă ca bază la așezarea acestui imposit pentru bunurile imobiliare rurale este venitul anual de suprafață, adică, acea avuție care e rezultatul forței productive al pământului;

Considerând că venitul ce-și crează un proprietar prin exploatarea sub solului nu are nimic de comun cu venitul suprafeței; că această avuție de un caracter cu totul deosebit servă de bază la un alt imposit care e prevăzut de art. 93-95 din legea minelor;

Considerând că de și aceste două specii de venituri se trag din aceeași proprietate și adese ori se cumulează în aceleași mâni, cu toate acestea, ele trebuie privite în mod distinct și pe fie care după natura sa, când e vorba de a stabili bazele impositului de perceput;

Că comisia de apel decidând că intimatul nu trebuie supus și la venitul minei sale de cărbuni, pe lângă impositul funciar cu care este înscris prin roluri pentru proprietatea sa a făcut o bună aplicare a principiilor de mai sus și deci motivul de casare este nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

Ţată acum și considerentele deciziunii comisiunii de apel a județului Vâlcea.

Comisiunea

Având în vedere apelurile făcute de d-l C. N. Vlădescu cât și de fisc, contra deciziunii Comisiunii comunale de recensământ Cârstănești sub No. 58, din 1 Decembrie 1902, prin care se impune la darea fonciară mina de lignită a d-lui C. N. Vlădescu după proprietatea sa Cucești, calculată asupra unui venit fonciar de 3000 lei pe tot timpul exploatarei;

Având în vedere că ambele aceste apeluri fiind făcute contra aceleiași deciziunii, urmează a se conexe și a se judeca prin una și aceeași hotărâre;

Având în vedere susținerile părților făcute în instanță cum și actele din dosarul cauzei;

Având în vedere că cesiunea dedusă înaintea Comisiunii de apel de către ambii apelanți, este de a se ști dacă, în starea actuală a legislației financiare, minele de cărbuni sunt supuse la imposit fonciar;

Considerând că prin legea asupra impositului fonciar în vigoare, nu se prevede nicăeri ca minele în general, de or ce natură ar fi produsul lor, urmează să fie impuse la darea fonciară socotit la venitul ce aduc proprietarilor lor; de unde consecința logică este că pentru dânsese legiuitorul nu a avut în vedere plata unei asemenea dări, de cât numai atunci când a voit aceasta în mod expres; și ca probă este legea din 2 Martie 1887 pentru așezarea impositului fonciar asupra păcurii, unde prin art. 2 și următorii se prevede că la proprietățile particulare pe cari se fac exploatațiuni de păcură, pe lângă o dare fixă anuală, li se va calcula la venitul supus impositului fonciar și o a cincea parte din produsul net al puțurilor lor de păcură;

Că ast-fel fiind, pe cât timp pentru or ce fel de mine, și în specie pentru cele de lignit, nu există nici o lege specială pentru impunere de fonciară ca pentru păcură, consecința logică este că aceste mine nu se pot impune la această dare; că chiar dacă s'ar admite că ele trebuie să o plătească, totuși nu s'ar putea ști în ce mod să se calculeze această dare;

Considerând că de și o mină în exploatare, de or ce speță ar fi ea, constituie o nouă basă imposabilă în sensul art. 51 din legea de constatare și percepere, și că are de efect mărirea veniturii proprietății pe care se aplică în regulă generală impositul fonciar. În această basă se vede deja impusă prin legea minelor în vigoare;

Considerând că această lege prin art. 93 și următorii prescrie că minele sunt supuse la anume imposit anuale către stat și cari sunt: o taxă fixă de 50 bani pentru fie care hectar din perimetrul suprafeței necesare exploatarei minei; cum și o taxă proporțională de 1% din produsul brut al lor, calculată după registrele de exploatare;

Considerând că apelantul C. N. Vlădescu plătește aceste dări, lucru care nu s'a contestat în instanță de fisc;

Că ast-fel fiind, dacă aceste mine sunt supuse prin legea lor respectivă la imposit calculate pe venitul lor întocmai ca și impositul fonciar, apoi ar fi ilegal ca ele să mai plătească și acest al doilea imposit calculat tot pe venit, imposit pe care legiuitorul nu l'a prescrie în mod expres, și care nu se poate admite pe cale de interpretare, impositul fiind de drept strict.

Pentru aceste motive, comisiunea, în majoritate, admite apelul d-lui C. N. Vlădescu și respinge apelul fiscului ca neîntemeiat, etc.

(ss) Th. Vasiliu, Ath. Zamfirolu

Secretar (s) Zugrăvescu

Opinie separată

Difer de opiniunea onor majorității pentru motivele următoare:

Legea fonciară care e de drept strict, prin textul clar și precis al art. 1, stabilește principiul, că: «toate pro-

prietățile imobiliare urbane și rurale» să fie supuse la acest imposit, în așa mod în cât nu lasă nici cum posibilitatea verii unei alte interpretări;

Mina, prin urmare care nu e de cât o proprietate imobiliară, urmează să suporte acest imposit cu atât mai mult că ea nu a fost prevăzută printre imobilele de tot soiul pe care legiuitorul prin art. 12 a voit să le acorde scutire;

Concluziunea trasă de onor majoritate, pe cale de interpretare, că adevăd minele în genere și cele de lignit în parte, nu trebuie să suporte de cât taxele prescise de art. 93 și următorii din legea minelor de la 1900, sub cuvântul că legiuitorul nu ar fi făcut și pentru ele, în afară de legea mină, o lege specială ca cea din 2 Martie 1887 care privește exclusiv proprietatea petroliferă, nu poate fi, după cum susține, o consecință logică și cu atât mai puțin legală.

Din contră, e o concluziune fără sens; căci dările prevăzute de art. 93, 94 și 95 din indicata lege a minelor ne fiind de cât niște taxe, ca comparație ele nu s'ar putea asimila de cât cu patenta și sub nici un cuvânt nu pot înlocui impositul fonciar, care, pentru mine în genere, trebuie să se impună astă-zî conform distincțiunilor făcute prin aliniatul art. 1 menționat mai sus; și în plus de toate, aceste taxe, cum ele se impun și proprietăților petrolifere prin art. 69 din legea minelor, în deosebire de fonciera prevăzută din legea din Martie 1887, prin care, ne atingându-se principiul fundamental, ca adică toate imobilele să fie impuse la acest fel de dare, nu se face alt ceva de cât, față de norma indicată prin art. 1 legea din 1885, stabilește în mod special de calcul al impositului pe venit;

Inspector financiar (s) G. Grigorescu

TRIBUNALUL JUDEȚULUI IAȘI, Secția III

Audiența de la 18 Aprilie 1901

Președenția D-lui EM. CERNĂTESCU, Președinte

G. Scorțescu cu Moștenitorii def. D-r T. Filipescu și alții
(contestație la tabloii)

Sentința civilă No. 81.

Imobil dotal. — Instrăinarea și ipotecarea lui în timpul căsătoriei. — (Art. 1153 C. civ.).

Sensul cuvântului alimente. — Imbrăcăminte, căutarea sănătății, etc. — Supravegherea întrebuințării banilor împrumutați.

Imobilul dotal care, în timpul căsătoriei, este, în principiu, inalienabil, poate fi ipotecat în toate cașurile excepționale în care legea permite instrăinarea lui, se înțelege cu permisia justiției.

Cuvântul general «alimente», care figurează în art. 1253 C. civ., cuprindând și căutarea sănătății, de aici rezultă că justiția poate permite instrăinarea sau ipotecarea imobilului dotal pentru căutarea sănătății a unuia din soți.

Creditorul ipotecar care, cu învoirea justiției, împrumută, în asemenea condiții, o sumă de bani, luând o ipotecă asupra unui imobil dotal, nu este obligat a supraveghia întrebuințarea banilor împrumutați la scopul pentru care ipoteca a fost constituită, când această supraveghere este cu neputință.

Tribunalul,

În privința creanței de 25000 lei a def. D-r Filipescu, contestată astă-zî de d-l G. Scorțescu;

Vedând că această creanță a luat naștere în timpul căsătoriei defunctei Maria Scorțescu, care era soție dotală, și că imobilul ce se urmărește acum este tot acela care era constituit ei ca dotă (moșia Isovoarele-Iepurenii);

Vedând că asupra acestei moșii (dotale) s'a contractat un împrumut ipotecar de 25000 lei pentru căutarea sănătății defunctei Maria Scorțescu, căreia doctorii îi recomandase să stea doi ani de zile în climatele calde,

unde s'î luase și pe cei doi copii minori de astă-dî; că pentru contractarea acestui împrumut s'au îndeplinit formalitățile cerute de lege, adică permisiunea justiției, care s'au încredințat de imperioasă necesitate a unui asemenea împrumut;

Vedînd că art. 1253 C. civ. permite înstrăinarea și implicit ipotecarea imobilului dotal în anumite cazuri (art. 1769 C. civ.); că, sub titlul de alimente se înțelege nu numai hrana singură, ci și îmbrăcămintea, confortul, ceea ce este necesar spre a face viața mai plăcută, și cu atât mai mult doctoriile și, în genere, căutarea sănătății; că dacă, în cazul de față, nu s'au întrebuițat toți banii la destinația lor, din cauză că d-na Scorțescu a încetat din viață după două luni de la contractarea împrumutului, aceasta nu îndreptățește pe tutor a cere reducerea sumei împrumutului; căci creditorul nu a avut posibilitatea să urmărească în străinătate și să privilegieze modul întrebuițării sumei de bani împrumutată; că, afară de aceasta, defuncta Scorțescu a încetat din viață în străinătate, și cu dînsa erau și copiii, așa că parte din bani, față cu necesitatea de a se face împrumutul spre a trăi în străinătate, trebuie să fi fost întrebuițată la înmormîntare și la întreținerea copiilor după încetarea ei din viață; și apoi, nu se dovedește căt anume din acea sumă de 25000 lei s'au distras de la destinație și s'au cheltuit în alt scop, fără folos pentru defuncta și pentru minorii ei copii; că așa fiind, creanța întreagă de 25000 lei este validă și poate figura în tabloul de ordine ce s'au întocmit cu ocaziunea urmăririi averii foaste dotale a defunctei Maria Scorțescu;

Pentru aceste motive, respinge contestația asupra acestui punct, etc. (1).

(ss) Em. Cernătescu, D. Ciuhodariu.

Observație. — De și sentința tribunalului de Iași, ce publicăm astă-dî, ar fi putut fi mai pe larg motivată în privința chestiunilor de drept ce resolvă, totuși punctele resolve fiind destul de importante, vom dice câte-va cuvinte asupra lor.

Fondul dotal este în principiu inalienabil (art. 1248), și această inalienabilitate datează încă de la legea Iulia, *de fundo dotali*, dată sub împăratul August. Această inalienabilitate se întemeiază însă astă-dî pe incapacitatea personală a femeii, dota nedevenind inalienabilă de căt pe cale de consecință. Legea declară, în adevăr, fondul dotal inalienabil pentru a apăra pe femei în contra propriei sale inexperiențe și în contra înriuririi bărbatului, pentru ca să nu devină victima încrederei sau slăbiciunii sale. Este decî vorba, în specie, de o incapacitate contractuală, organizată în interesul femeii. «L'immeuble dotal est inaliénable», dice foarte bine Labbé, par un motif tiré de la situation de la femme. C'est parce que la femme est, en fait, sous l'ascendant de son mari; c'est parce que, en fait, une femme qui a confiance en son mari ou qui ne veut pas troubler la paix de son intérieur, aliène, promet, s'oblige sous la seule inspiration de son mari. C'est parce qu'on a voulu que la femme ne fût pas victime de sa confiance

ou de sa faiblesse. Voilà pourquoi le fonds dotal est déclaré inaliénable» (2).

Dar dacă fondul dotal este în principiu inalienabil, legea permite prin excepție înstrăinarea lui în anumite cazuri. Aceste cazuri sunt determinate de art. 1250, 1251 și 1253.

Art. 1250 dispune că femeia poate, observînd formalitățile prescrise de lege, să dea imobilul său dotal pentru căpătuirea copiilor săi, fie comuni, fie născuți din o căsătorie anterioară; și cuvîntul *a da* înseamnă aci, după opinia generalmente admisă, a înstrăina, adică nu numai a dărui, dar încă a vinde și a ipoteca (3).

Același sens are și cuvîntul *instrăinare*, care figurează în art. 1253.

Printre casurile de înstrăinare prevăzute de art. 1253 nu figurează căutarea sănătății a copiilor sau a unuia din soți, însă se admite în genere că justiția poate încuviința vinđarea sau ipotecarea fondului dotal și pentru acest motiv (4). Cuvîntul *alimente*, care figurează în acest text cuprinde, în adevăr, nu numai hrana, ci și locuința, îmbrăcămintea, încălđitul, cheltueele de boală (*valetudinis impendia*) (5) și într'un cuvînt: toate necesitățile vieții, *den gesamten Lebensbedarf*, după cum se exprimă art. 1610 din Codul german (6).

Tribunalele pot, decî, în suverana lor apreciere, să autorise atât vinđarea căt și ipotecarea fondului dotal pentru căutarea sănătății soților, sau a copiilor, de câte-orî asemenea măsură se impune ca o necesitate absolută. Ar fi straniu, în adevăr, ca soții sau copii să fie expuși a muri, numai dota să rămăe intactă.

Naște însă întrebarea: Cumpărătorul imobilului dotal sau creditorul ipotecar are el obligația de a supraveghea întrebuițarea banilor la scopul hotărît de justiție? Chestia este controversată.

(2) Labbé, *Revue critique de légis. et de jurisprudence*, anul 1856, p. 5. Cpr. Valette, *Mélanges de droit, de jurisprudence, et de législation*, I, p. 514 urm. Dépinay, *Régime dotal*, p. 199 urm. Griveau, *Le régime dotal en la France*, p. 45. P. Gide, *Étude sur la condition privée de la femme* (ed. Esmein, 1885), p. 449 urm. Joutou, *Régime dotal*, I, 56. Guillouard, *Contrat de mariage*, IV, 1836, 190. Bertauld, *Questi pratiques et doctrinales de C. Napoléon*, I, p. 517 urm. Weiss, *Tr. th. et pratique de dr. internat. privé*, III, p. 557. Répert. Sirey, *Dot*, 1102 urm. Planiol, III, 1524. T. Huc, *C. civ.*, IX, 446 și *Tr. de la cession*, I, 19, p. 30 urm., etc.

(3) Cpr. Cas. rom. Bulet. s-a 1, 1881, consid. de la p. 903. Buletinul 1885, consid. de la p. 238. C. București, *Dreptul din 1834*, consid. de la p. 510. Veđi și C. Galați, *Dreptul din 1903*, No. 39. Cas. fr. Sirey, 91. 1. 62. D. P. 91. 1. 264. Planiol, II, 1559. T. Huc, IX, 461 și 470. Dépinay, *op. cit.*, p. 245, 237. Joutou, *op. cit.*, I, 240. Répert. Sirey, *Dot*, 1695 urm. Odier, *Contrat de mariage*, III, 1284. Baudry, III, 391. Baudry et Surville, *Contrat de mariage*, III, 1706, 1711 și 1718, p. 421. — Veđi însă Colmet de Santerre, VI, 228 bis IV. Cpr. și C. Buc. *Dreptul din 1875*, No. 3.

(4) Cpr. Trib. Gorj, *Dreptul din 1889*, No. 14. — Veđi, în această privință, și consultația ce am publicat în *Dreptul din 1 Iunie 1903*, No. 43.

(5) L. 45, Dig., *De usufructu*, 7. 1.

(6) Cpr. art. 813 C. Calimach, 672 C. austriac, 846 C. italian, etc., L. 6, Dig., *De alimentis ve cibariis, legatis*, 34, 1; L. L. 43, 44, 234, § 2, D. g., *De verborum significatiōne*, 50, 16, etc.

(1) Contestația de față avea de obiect mai multe puncte, din care unele s'au admis, și care nu s'au mai reprodus aci, neprezentînd nici-un interes juridic. Această sentință a fost confirmată de Curtea din Iași, s. II, prin decizia No. 82 din 25 Maiu 1901.

Curtea noastră de casație răspunde în mod general că nici-un text de lege neobligând pe împrumutător a supraveghea întrebuințarea banilor, nu se poate, sub sancțiunea nulității, adăoga o îndatorire pe care legea n'o prevede (7).

Tribunalul din Perpignan a decis, de asemenea, că terțiul nu este dator a supraveghea întrebuințarea banilor de cât în cazul când hotărîrea care a permis înstrăinarea i-a pus asemenea îndatorire (8).

Chestiunea, fiind ast-fel pusă, soluția de mai sus este, după părerea noastră, inadmisibilă. De câte-ori supravegherea este cu putință, când de exemplu, fondul dotal este înstrăinat pentru plata de datorii, sau facerea de reparații necesare, ea este obligatorie pentru terții împrumutătorii, sau dobînditorii ai fondului dotal, acesta fiind singurul mijloc de a se împedea răsîpirea dotei. Dobînditorul sau creditorul ipotecar al imobilului dotal, a cărui vîndare sau ipotecare a fost încuviințată de justiție, n'ar fi decî liberat dacă el n'ar face plata după modul arătat în hotărîre, și ar fi expus la o acțiune în revocare a înstrăinării, sau a face plata de al doilea. Obligația de a supraveghea întrebuințarea banilor la destinația hotărîită de justiție rezultă din aplicarea regulilor generale în materie de validitatea plăței (9).

Sunt însă, o recunoaștem, casuri excepționale în care supravegherea întrebuințării banilor împrumutați sau proveniți din vîndarea imobilului dotal, este foarte anevoioasă și adesea-ori chiar imposibilă. Femeea se împrumută de exemplu, spre a și căpătui copii (art. 1250), spre a procura alimente familiei (art. 1253, 2-a), sau, după cum era în specia judecată de tribunalul de Iași, spre a merge în străinătate pentru a-și căuta sănătatea adânc sdruncinată. Cum are să supravegheze acel care a împrumutat banii întrebuințarea lor? Lucrul este cu neputință. De aceea se admite atât de doctrină cât și de jurisprudență că de câte-ori tribunalele vor constata o imposibilitate de fapt, ele nu vor declara pe terțiu responsabil de neîntrebuințarea banilor la scopul hotarîit (10).

(7) Veđi *Dreptul* din 1903, No. 19. Mai veđi încă *Dreptul* din 1896, No. 17 și *Bulet. Cas.* 1896, p. 235 și 1352. Cpr. și Trib. R.-Vâlcea, *Curierul Judiciar* din 1902, No. 74. D. Tăzlăoanu, *Dreptul* din 1897, No. 82, p. 685.

(8) Veđi D. P. 1899, 2. 28. Cpr. și Trib. Ilfov, *Curierul Judiciar* din 1896, No. 48.

(9) Cpr. Répert. Sirey, *Dot.* 1756 urm. Pand. fr. *Mariage*, II, 10400 urm. Guillouard, *op. cit.*, IV, 2012. Planiol, III, 1570. Laurent, XXXII, 531. Colmet de Santerre, IV, 230 bis XI. Robert, *De l'emploi et de remploi sous le régime dotal*, 90. Benech, *Idem*, 132, p. 293 urm. Troplong, *Contrat de mariage*, IV, 3487. Dépinay, *op. cit.*, p. 242. Cas. fr. și C. Lion, D. P. 98. 1. 271. D. P. 99. 1. 271. Sirey, 1900. 1. 197. D. P. 97. 2. 230. Cpr. și C. București, *Dreptul* din 1884, No. 37.

(10) Cpr. Cas. rom. Bulet. s-a I, 1884, p. 763. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1901, No. 84 și din 1903, No. 25. C. București, *Dreptul* din 1890, No. 40. Cas. fr. și C. Lyon, D. P. 98. 1. 56. Sirey, 99. 1. 119. D. P. 97. 2. 230. Sirey, 98. 2. 142. Répert. Sirey, *Dot.* 1757 urm. Pand. fr., *Mariage*, II, 10405. Planiol, III, 1570 *in fine*. Guillouard, IV, 2013. Colmet de Santerre, VI, 230 bis XI. Robert, *op. cit.*, 91. Aubry et Rau, § 537, p. 593, nota 130. Veđi însă C. București, *Dreptul* din 1884, No. 37.

Impossibile nulla est obligatio. Aceasta ni se par adevăratele principii.

D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN MONTMÉDY

Audiența de la 28/15 Maiu 1902

și

CURTEA DE APEL DIN NANCY

Audiența de la 3/21 Ianuarie 1903

Surdo-mut.— Testament autentic.— Nulitate.— (Art. 972 și 1001 C. civ. fr.; 861, 862 și 886 C. civ. rom.)

Un surdo-mut, care nu știe carte și nu cunoaște metodele limbajului prin mijlocul degetelor nici metodele recente de pronunțaiune prin mijlocul alfabetului gutural, nu poate să testeze în mod valabil în forma autentică.

Prin sentința din 28/15 Maiu 1902, Trib. civil din Montmédy a statuat în termenii următori:

Avënd în vedere că tribunalul are a se pronunța asupra validității unui testament făcut în formă autentică de către un surdo-mut care nu știe carte;

Avënd în vedere că testamentul atacat este conceput ast-fel:

«Înainte d-lui L. . . notar cu reședința în S. . . : În prezența Domnilor . . . martori ceruți conform legii. În prezența încă a d-lui André-Charles Ch . . . profesor honorar la instituțiunea națională de surdo-muți, inerpert al testatoarei mai jos numite, cu care s'a pus în raport de câte-va zile;

«A compărut:

«D-na Luise Colson, rentieră, surdo-mută, domiciliată la S. . . văduvă a d-lui Jean-Baptiste-Guiches; care, bucurându-se de rațiunea sa, capabilă de a contracta și de a face cunoscută voința sa, așa după cum a apărut notarului și martorilor sub scriși, cari, prin relațiunile lor cu comparanta, sunt în stare de a înțelege semnele sale și de a judeca capacitatea sa;

«Prin prezentele, a exprimat într'un mod clar ultimele sale voințe întrebuințând semne nechivoce și fotografiile ale persoanelor cărora ea voește a distribui averea sa după moarte; asemenea cu ajutorul d-lui Ch. . . sus numit și calificat, care după cererea notarului sub-semnat, a depus jurământ imediat în mâinele sale în prezența acelor martori menționați, de a traduce în conștiință și cu fidelitate intențiunile sus menționatei doamne comparantă și a dicta punct cu punct d-lui L. . . în prezența sus zișilor martori, testamentul acesteia din urmă, în modul următor:

«Dați și leg. . . (urmează diversele dispozițiuni testamentare).

Acest testament, care reproduce într'un mod fidel ultimele voințe ale comparantei, prin mijlocul gesturilor semnificative pe care d-l Ch. . . și cei patru martori au înțeles foarte bine, a fost ast-fel dictat de către acest din urmă disulul d-l L. . . care l'a scris în întreg cu mâna sa ast-fel cum i'a fost dictat, l'a citit în urmă d-lui Ch. . . care el însu-și l'a explicat testatoarei care a dat să înțeleaga că acest testament cuprindea în adevăr intențiunile sale și că ea înțelege a le menține, totul în prezența zișilor patru martori;

Avënd în vedere că tribunalul are a căuta, dacă la facerea acestui testament, au fost observate formalitățile riguroase cărora sunt supuse, pentru validitatea lor, testamentele făcute prin act public;

Avënd în vedere că conform art. 972 (*) și 1001 (886 român) C. civ. testamentele autentice sunt nule dacă n'a fost dictate de către testator notarului, în urmă citit testatorului în prezența martorilor, și dacă nu s'a făcut de toate acestea mențiune într'un mod expres;

(*) În condica civilă românească nu este reproduc de cât al 3-a și al 4-a al art. 972 fr. și acesta prin art. 861 și 862.

Având în vedere că rezultă din însuși contextul testamentului al d-nei văduve Guiches că două formalități substanțiale: adică dictatul și în urmă citirea, n'au fost observate.

I. In ceea ce privește dictatul :

Având în vedere că dictatul este formalitatea esențială a testamentului public ; că legislatorul a cerut-o ca fiind cel mai bun mijloc de a preveni greșelile, sugestiunile și surprinderile ;

Având în vedere că a dicta înseamnă a pronunța vorbă cu vorbă ceea-ce este a fi scris în același timp de către un altul ; că prin urmare, pentru a dicta trebuie să putem vorbi sau cel puțin a emite sunete ;

Având în vedere că nu este contestat că văduva Guiches era surdo-mută, neștiind nici a citi nici a scri ; că ea nu cunoștea nici metodele limbajului prin mijlocul degetelor nici metodele recente de pronunțare prin mijlocul alfabetului gutural ; că ea nu avea alte mijloace la dispozițiunea sa pentru a se exprima de cât gesturi și semne ; că, prin urmare, este imposibil de a se zice că d-na Guiches a dictat testamentul său ;

Având în vedere fără îndoială că soluțiunea ar putea fi diferită dacă ne-am găsi în prezența unui surdomut ce s'ar fi parvenit a fi instruit ast-fel în cât a'î da, fie chiar într'un mod imperfect, jocul organului vocal cu inteligența vorbelor ce pronunță ;

Dar, considerând că este stabilit că d-na văduvă Guiches n'a articulat nici un sunet, n'a exprimat voința sa prin nici-o manifestațiune orală ; că ea s'a servit numai de semne și gesturi ; că, în consecință este imposibil de a admite că ea a dictat ultimele sale voințe chiar într'un mod inform.

II. In ceea ce privește citirea :

Având în vedere că formalitatea substanțială a citirei testamentului testatoarei în prezența martorilor nu a fost nici ea îndeplinită ;

Având în vedere că notarul constată că a dat citire testamentului nu d-nei Guiches, care era în absolută imposibilitate fizică de al auzi, ci d-lui Ch. . . care la rândul său l'a explicat testatoarei, de unde rezultă că d-na Guiches nu a avut mijlocul de a se asigura prin ea însăși că dispozițiunile sale au fost bine înțelese și reproduse cu fidelitate ;

Având în vedere că, dacă d-na Guiches ar fi citit ea însăși testamentul după citirea dată de către notar, s'ar putea considera formalitatea ca îndeplinită, citirea făcută de către notar fiind conformă cu litera legii, citirea subsequentă făcută de către testatoare fiind conformă ideii sale ;

Dar, considerând, că în speță d-na Guiches, fiind cu totul neștiitoare de carte, n'a putut citi ea însăși testamentul ast-fel cum a fost scris ;

Că, în consecință, controlul direct al testatoarei asupra expresiunii scrise a voinței sale n'a avut loc ;

Având în vedere, în resumat, că ne găsim în prezența unui testament autentic pentru facerea căruia toate condițiunile esențiale prescrise de către lege sub pedeapsa de nulitate au fost înlocuite prin echivalente ;

Având în vedere că a admite validitatea unui astfel de testament, ar fi nu a interpreta nici aplica legea existentă ci a o reface ;

Având în vedere că nu este îndoială că recursul la sistemul echivalentelor n'au mărit șansele de eroare ;

Având în vedere că, dacă atribuțiunea de sume determinate la persoane în viață a putut să fie manifestată fără dificultăți de către văduva Guiches, prin mijlocul fotografiilor și al biletelor de bancă, nu este tot asemenea de dispozițiunea finală a testamentului său, care atribuie nuda proprietate a bunurilor sale, copiilor născuți și cari vor mai naște ai d-lui și d-nei Maloisel ;

Având în vedere, că presupunând chiar că ar fi demonstrat că nici o greșală n'a fost comisă, testamentul văduvei Guiches n'ar trebui mai puțin să fie anulat ;

Considerând că, dacă, pentru contracte în general, legea n'a fixat nici un mod particular după care persoanele capabile de a contracta ar fi ținute d'a ex-

prima consimțământul lor, ea a luat dispozițiunii ce diferă în cea ce privește testamentul autentic ;

Având în vedere că, pentru acest act solemn, legislatorul a determinat modul după care voința testatorului trebuie a fi manifestată ;

Considerând că legea nu recunoaște și nu sancționează ultimele voințe ale omului de cât atunci când ele se manifestă după modul pe care ea îl prescrie ; că a admite înlocuirea acestor moduri prin echivalenți, înseamnă a ajunge la fantazia interpretațiunilor individuale, adică la arbitrarii ;

Considerând, este adevărat, că surdo-mutul care nu știe nici a scri nici a citi se va găsi ast-fel în imposibilitatea absolută de a testa în vre un mod oare-care ; că acesta este un rezultat regretabil care jignesc sentimentele noastre dă equitate și umanitate ;

Dar considerând că aparține singur legislatorului și nu judecătorului de a modifica legea ;

Pentru aceste motive, tribunalul declară nul și de nul efect în toate dispozițiunile sale testamentul autentic primit de de d-nu L.... pe vremea aceea notar la P.... la 24/12 Iunie 1889 ;

In apel Curtea din Nancy a dat la 3/21 Ianuarie 1903 decisiunea următoare :

Curtea adoptând motivele primilor judecători ;

Și având în vedere că testamentul prin act public, al văduvei d-na Guiches, n'a fost primit în condițiunile cerute în mod imperios de către lege pentru a asigura validitatea sa ;

Că rezultă din contextul său că testatoarea surdomută și cu totul neștiitoare de carte, n'a putut să l dicteze notarului care l'a scris contrariu art 972 Cod civ. (nu există în românesce de cât al. al 3-a și al 4-a al acest. art. 972 fr. reprodus în art. 861 și 862) ;

Că, de asemenea, n'a putut să se dea în mod util citire văduvei Guiches, care se găsea în imposibilitatea fizică de a auzi când s'a citit sau de al citi ea însăși cu voce tare, n'a putut, în consecință, să constate că ultimele sale voințe au fost consemnate cu exactitudine de către oficerul public ; că citirea testamentului este cu toate acestea ca și dictatul o formalitate esențială prescrisă de art. precitat, și a cărui omisiune aduce după sine nulitatea testamentului conform art. 1001 (886 românesc) Cod civ. ;

Considerând că, în prezența termenilor formali ai legii, dictatul și citirea nu pot fi înlocuiți prin echivalenți, mai cu seamă, dacă, ca în speță, modul de manifestare întrebuițat nu este de natură a nu lăsa nici o îndoială asupra voinței dispozantei ; că este constant, în adevăr, că dânsa era incapabilă de a face să fie înțeleasă, fie prin mijlocul alfabetului special al surdomuților, fie prin mijlocul metodelor recente de pronunțare prin ajutorul alfabetului gutural ; că în ast-fel de condițiuni, intermediarul, chemat să traducă intențiunile testatoarei, n'a putut proceda cu o completă și suficientă siguranță ; că o eroare din parte-i ar fi cu atât mai mult de temut, că câte-va din dispozițiunile testamentului, acelea, mai cu seamă, care se referă la legatul unei nude proprietăți, făcut în profitul copiilor născuți și ce ar mai naște, sunt prin ele însăși prea complicate și de o explicațiune destul de grea pentru a face să nască incertitudinea asupra unei voințe care ar fi fost exprimată prin mijlocul semnelor sau gesturilor susceptibile de dublu înțeles ;

Că dar, cu drept cuvânt, tribunalul de Montmédy, în ast-fel de împrejurări, a pronunțat nulitatea testamentului văduvei Guiches.

Pentru aceste motive, respinge apelul, confirmă, în consecință, sentința atacată, etc.

(Revue du Notariat et de l'eregistrement Mai 1903).

PREȚ BUN

ofer celor cari posedă și ar voi să vândă vol. I sau vol. III din *Tratatul de Drept civil* al d-lui D. Alexandresco. Ofertele se vor adresa d-lui *Codreanu*, la acest ziar, care se însărcinează a vinde colecțiunii complete din această importantă lucrare.